

conclusió. Semblava com si la **història** hagués fet una tasca de "censura" i "ocultació" de la pròpia història.

El campanar, d'estil barroc-renaixentista del segle XVIII, s'alça sobre l'església barroca (segle XVII). L'església actual fou construïda aprofitant els murs del castell de Creixell, que inclouen alhora una església primitiva preromànica a l'interior (segle IX, opus spicatum), restes que es poden veure encara a la paret nord de l'església, en el cementiri antic.

La façana sud del castell, la que dóna a la plaça de Borrassà, és una de les més grans de tot l'Empordà, tant en longitud com en alçada. Els arcs a l'interior de l'església són originals i únics i servien per comunicar les diferents dependències del castell, tant en el pimer pis com en el segon. He parlat amb diverses persones del poble i segons ens varen dir, durant la guerra civil (1936-39) varen poder baixar per les sepultures i varen trovar-se amb unes catacumbes, fossars o passadissos que recorren per sota de l'actual terra de l'església, que abans dels mosaics era de pedres grans.

La història és la **unitat cultural popular** a la qual els diferents membres senten que pertanyen. Sant Agustí ho expressà amb aquestes paraules: Mutavit affectum meum (va canviar la meva forma de sentir, vaig veure les coses d'una altra manera). Fou a partir d'aquest canvi emocional quan, amb el professor Esteve Albert i Corp, vam començar a observar la història de Creixell i Borrassà des de la "nostra" perspectiva. Hauran de passar molts anys abans que tothom ho pugui acceptar. Però la veritat sembla que a Borrassà tenim l'antic castell de Creixell i abans de l'actual església existia una altra més antiga, dedicada a sant Andreu, que datava del segle IX. Això està documentat.

Carles Frigola

"Estendard" guanyat als moros a la batalla de les Navas de Tolosa per Dalmau Creixell (rèplica de la Fundació Creixell Pazo de Barrantes de Galícia).

Escut heràldic del comte de Creixell (extret del llibre heràldic de la Fundació Creixell).

